

Esse de trei ori in septimana: Mercuri-a, Veneri-a si Dominec'a, candu o cota intraga, candu numai diumetate, adeca dupa momentul impregiurailoru.

Pretulu de prenumeratiune:

<i>pentru Austria:</i>	
pe anu intregu	8 fl. v. a.
" diumetate de anu	4 " "
" patriaria	2 " "
<i>pentru Romani'a si strainetate:</i>	
pe anu intregu	16 fl. v. a.
" diumetate de anu	8 " "
" patriaria	4 " "

ALBINA

Prenumeratiunile se facu la toti dd. corespundinti a-i nostri, si d'adrepulu la Redactiune. **Josefstadt, Langegasse Nr. 43**, unde suntu a se adresá si corespundintiele, ce privesc Redactiunea, administratiunea seu speditur'a cate vor fi nefrancate, nu se vor primi, era cele anonime nu se vor publica.

Pentru *anuncie* si alte comunicatiuni de interesu privat — se raspunde cate 7 cr. de linie repetitile se facu cu pretiu scadiutu. Pretulu timbrului cate 30 cr. pentru una data, se antecipa.

Viena 27 jan./8 febr. 1868.

Situatiunea esterna nu este amenintatoria, precum se vede din cercustanti'a ca d. Bismark a crediutu cumca tocma acum si-pote lua timpu de pausare. Densulu a cerutu si a capetatu concediu pre timpu necaritu, precum inconstiinta camerei deputatiloru prusesci in siedinti'a de ieri.

Totu asiè si din colo de Renu, valurile opiniunei publice se mai leniscira. Dupa ce in corpulu legelativu s'a inceputu o direptiune mai liberala (cu aprobarea guvernului caruia servesce majoritatea) a crediutu Imperatulu se faca o preumblare prin orasiu, caci e lungu timpu de candu n'avu parte de ovatiuni publice. Telegramele raportara despre multe vivate si despre o buna impressiune la bursa. Se scie inse ca si la Paris, ca pretotindene in orasiile mari, petrecu pe strade multi „perde-vera,” cari debelati de monotoni'a vietii lor, se bucura candu li se da ocaziunea a face unu picu de demonstratiune, carea — se intielege — nu privesce la altu scopu, de catu la desfetarea propria. Pre langa acest'a, lumea scie de esistinti'a politiei neuniformate, si cunosce manierele ei, ce nu si le-au schimbatu de multu, desclinitu infloresce in Franci'a, inca de pre timpulu lui Ludovicu Filipu, a caruia politica intru in baltu amecat, prin convulsiuni de sub masca aduceau laude barbatiloru de la guvern, cantau salmi catu este tier'a de fericita sub ingrigirea lor, pre candu parti'a republicana cercá a le deminti aceste prin aceea ca plati'a o ceta de omeni seraci cari apoi aveau detorinti'a a trece prin strate si a striga ca n'au mancatu de multe dile, ca moru de fome. Neiniatulu vedindu de o parte cata bucuria in carnavalulu prin salone, cata

fome pe strate, nu-si potea splica starea adeverata. Eca de ce, pana esistu fonduri secrete, trebe se primimu cu reserva scirile despre ovatiuni si se nu li pre credemu. Totu asiè este si in alte cateva state, d. e. la Rom'a. Cati platiti neuniformati (despre cari s. parinte dora neci nu scie) esu in calea lui candu merge la preumblare, ti se tavalescu pe strate strigandu in gura mare: „binecuventa sante parinte!” in catu necagescu pre ceia cari s'au dusu la Rom'a din adeverat'a religiositate si nu li placu stravagantiele. Foile clericali apoi prin telegramele loru splica acest'a ca „poterea lumésca” este populara.

Ori cum vor fi fostu ovatiunile lui Napoleone, atata e de securu ca in Franci'a incepu de nou ideele liberali, si in lupt'a in contr'a acestor'a si-consumma cesarismulu mai tota aptivitatea sa, in catu nu mai pote lucra in afacerile esterne cu autoritatea si cu poterea morala de carea despunea alta data.

Unu necazu rare ori vine singuru. Asiè i s'a intemplatu si lui Napoleone. Catra celu de mai sus se adause renegarea politice de mai nainte, si de unde era pentru natiunalitati, lu vedemu acum'a cu Austri'a si Angli'a facendu demonstratiuni la Belgradu in contra inarmariloru serbesci, prin ce impedece acestu poporu de la progresulu in aspiratiunile sale natiunali.

„Journal de St. Petersburg” in nr. de ieri demintiesce in modu categoricu ca Rusi'a si Prusi'a s'ar fi alaturatu numiteloru reclamatiuni francesci si angle la Belgradu. Cu alte cuvinte, ve pare ca Prusi'a si Rusi'a abiè acceptara ca Napoleone se se lapede de principiulu natiunalitatiloru celu plinu de vietia si sperantia in venitoriu, si acum se socotescu

daca n'ar fi bine ca densele se porthe acestu principiu in orientu. Ar fi o schimbare mare la tota intemplantia, inse n'ar fi unu ce ne mai pomenitu. In asemene casu vor pote conta si pre Itali'a si pe Greci'a, cari ambele numai principiulu de natiunalitate detorescu esistinti'a.

Unu grain din Banatu

in caus'a contributiuniloru ce apesa pe preoti.

Diariele descriu aptivitatea delegatiuniloru la desbaterea bugetulu comunu, dupa carea firesce se vor incepe desbaterile dietali a supr'a bugetulu tierii.

In ajunulu acestoru desbateri dietali sentimu detorinti'a se damu sprepressiune gravamineloru nostre; deci vinu prin stimatulu organu „Albina” se recomendu atentiei deputatiloru nostri ca la compunerea bugetulu tierii se nu uite de preotime, si mai alesu preotimea gr. orientala este in tota tier'a cea mai tare apesata si mai asuprita de sistem'a contributiunala.

Nu voiu ca preotimea se nu contribuésca, ci vreu ca contributiunea aruncata a supr'a ei se fie proportiunata si amesurata venituriloru ce le are, casí la altii, d. e. la oficialii magistratuali, erariali, comunali, seu asemene celei romano-catolice. Vedemu ca capitalistii contribuésca 2/00, negociatorii, maestrii si alti fabricanti 3/00, plugarii 16/00, era preotimea de la 60 fl. — 120 — 180 fl. si mai multu, ceea ce face 1/3 — 1/2 si mai multu din veniturile sale, asiè dicendu 40 si 60/00 dupa veniturile adeverate.

Prin sirurile de fatia voindu se adaugu la orientarea deputatiloru nostri dietali, mi ieu libertatea a enara urmatoriele fase asupritorie.

In 1854 regimulu avea inca in memoria anii 1848 si 1849 candu ni promisesse ceriulu si pamentulu, subsistintia de la statu pentru preoti, invetiatori, beserice si scole, si de aceea nu indrasni a ne coplesí deodata, ci ni impuse numai o modesta contributiune de capu, casele parochiale fura scutite de dare si de cortelarea ostasimii; era sesiunile parochiali de pamentu, ca uniculu salariu alu preotimei, cu ocaziunea compunerii cartii funduale se scrisera intre bunurile comunali, si comunele contribuira pentru ele pana la 1857.

In 1857 regimulu afla unu nou espediinte ca sesiunile parochiali nu se potu considera de bunu comunale, ci de bunu alu besericii de carea se tienu. Prelatii nostri cu fatia suridietoria vedeau intr'acest'a o binefacere a regimulu fatia cu beserica nostra. Dara urmarile fura tocma de alta natura caci pre langa contributiunea capulu ni se mai impuse acum contributiunea directa pentru sesiuni, si casele preotiloru, findu proprie ale lor, se pusera sub dare si sub cortelarea ostasiloru. Dupa acestea se mai adausera contributiunea comunala si tote prestatiunile comunali, precum facutulu de drumuri, ba chiar si vigila comunala si am veditu preoti cari, neavendu servitori, insisi se duceau cu carulu la drumu, la caratura de ostasi, ba si in vigila comunala noptea umblau in patrola.

Acum mai multu de catu plugariloru li se adause inca contributiunea de venitu (Einkommensteuer) carea pre langa sesiune, considerandu-li-se si ceea a venituriloru de biru si stola, intrece pe cea directa. Se mai adause desdaunarea urbariala, Landesfond (creatu pentru subventiunarea clerulu romano-catolicu) mai pre urma spelele de resbelu si cele extraordinarie, precum si ecivalentulu e-

FOISIÓRA.

Detorintiele nostre,

(unu discursu populariu)

inchinate

preotiloru si invetiatoriloru romani

de

Dr. At. M. Marienescu.

(Incheiare.)

IX.

Detorinti'a unui romanu pentru beserica si scola.

Nu vreu se vorbescu pe largu despre religiune, ci dicu numai atata, ca totu omulu se si pretiúesca legea sa ca celu mai scumpu odoru alu demnitati sale, caci acel'a n'are virtute, n'are stima de sine, carele din interese private, egoistice si-schimba religiunea. Romanulu a devenitu de risu, de batjocura cu schimbarea religinii, acusi trece, acusi se'ntorce; astfelu de abusu e spre scandalulu crestinetatii si bagub'a natiunala! —

Pentru inaltiarca religiunei nostre e delipsa ca se avemu preoti invetiati si zelosi ingrigitori pentru sortea poporulu; inse ca se-i putemu ave, trebe ca institutelo teologice se le facemu de scole pentru tineri mai invetiati, si nu

pentru de acia, cari abiè sciu cetí si scie, si nu sciu se sfatuésca si se conduca si aperi poporulu; noi trebe se reducemu seu se impucienamu parochiale, pentru ca preotulu nostru se aiba o stare buna si frumoasa, se fie avutu pentru ca totu tempulu se si-lu pota folosi pentru sant'a sa chiamare si pentru ca se pota si jertfi in cause natiunale, si ca se fimu falosi cu ei, era nu se ne rusinamu de ei, vedendu-i asiè de seraci si neinvetiati; — mai departe trebe se li damu ce li se cuvine, si se nu lasamu se amble ocsindu pe la usiele nostre cu anii; pentru ca preotii nostri nu au plata de la statu seu din atare fundatiune religiunara, ci noi trebe se-i tienemu, — si pentru ca — precum sunt rei si netrebniici parintii, cari nu se ingrigescu de fiii lor, chiaru asiè sunt rei se netrebniici fii — trupesci si sufletesci, cari nu se ingrigescu de parintii lor. —

Pentru infflorirea scolei nostre se avemu invetiatori invetiati si cu inima pentru crescerea prunciloru nostri; dar deca dorimu invetiatori buni, se li damu si plata buna, ca se nu aiba grige de catu de tinerime si de crescerea ei.

E lucrul tristu, ca deca este vr'o parochia seu statiune invetiatorésca vacanta, si se areta mai multi competinti, atunci acestia incepu a se tocmí cu comun'a seu cu mai marii ei, licitandu care din care se servésca pentru mai putienu; poporulu nepreceptoriu de interesele bisericiei, scolei, tinerimei, si natiunei, ca se soape de o cheltuiela óresi-care neinsemnata, se invoiesce a primi de dascalu pe celu mai eftinu, dar si

mai slabu; — acest'a e unu reu mare la romanii! —

Acei competinti pentru o parochia seu o statiune de invetiatoriu strica starii lor forte multu prin astfelu de tocmele; — era deca acesta stare li e numai unu asilu pentru d'a scapá de alte rele, apoi nu se numésca preoti si invetiatori, ci intunecatorii si sbiciulu poporulu si ai tinerimei; apoi totu ei nu mai strige in lume ca sórtea li e trista, pentru ca in multe locuri totu ei si-au facu'o asiè, caci se intrecu care din care se servésca pentru mai putienu, si — caruia putienu e destulu, nu cera mai tardu mai multu. —

Deci dara de preoti si invetiatori se alegemu pe cei mai buni, si se credeti ca celu ce se imbia pentru mai putienu de catu a avutu celu mai dinnainte, trebe se fie si mai netrebniicu, de óra-cc pe sine nu se afla de bunu, pentru mai multu. Era deca alegemu pe cei mai buni, apoi se le imbunetatumu si sórtea, dar se si pretindemu de la ei implinirea detorintiei lor, cu tota scumpetatea.

Poporulu trebe se veda in preotulu seu totdeuna pe mangaitoriulu si indreptatoriulu seu, era in invetiatoriu, pe luminatoriulu prunciloru sei, pe cultivatorii inimei, sufletulu si mintii sale, si pe acestia pentru innalt'a chiamare a lor, trebe se-i pretiuimu si iubimu si sustienemu catu mai bine.

Cum au se se porthe d'alta parte pentru acest'a preotii si invetiatorii, oredu ca vor scidensii, si afu de prisosu a li aduce eu aici a-

minte. Pre cei ce nu-si sentiescu si nu-si pri cepu chiamarea, pre acia ar trebuise-i menamu de nou la scola seu — se-i scotemu cu biculu din casa Domnului, precum a facutu Cristosu cu negotiorii din biseric'a Ierusalimului. —

Unu romanu bunu totdeun'a doresce ca beserica si scola se fie dupa putintia catu mai frumoasa in comunitate; dar ca de pre acestu zidiri judeca lumea despre starea materiala si cultur'a si moral'a poporulu; — de la romanulu celu netrebniicu numai cu sil'a poti scote unu cruceriu pentru reparatur'a besericii seu a scolei, seu pentru zidirea lor. Dar si acest'a provine de acolo, ca nu a capetatu invetiatura in scola si beserica. Pentru ca poporulu se fie bunu, trebuia se fie preotulu si invetiatorulu bunu, caci acestia sunt in tota diu'a cu elu, ei sunt esemplulu lui; era pentru ca preotii si invetiatorii se fie buni trebuia ca mai marii lor, protopopii si episcopii se fie barbati buni si plini de fric'a lui Ddieu, si asiè va trebuí se fimu toti buni. — Altcum inzedaru sunt tote, si poporulu fora de acestea numai ce-si mai inmultiesce dusimani si necazurile si peccate! —

X.

Detorinti'a unui romanu ca cetatianu cu drepturi.

Romanulu findu acum'a si cetatianu cu drepturi cetatienesci, trebe se aiba grige, ca aceste drepturi se le folosésca spre binele seu si alu neamulu seu. — Romanulu ca cetatianu numai romanu pote fi; elu ca romanu pote fi asemene patriotu bunu ca si ori-cine altulu, fa-

secundandu-se deodata pre siepte ani trecuti.

Aceste apesări ale contributiuniloru de o parte, de alta parte reversarea apeloru si secet'a din anii trecuti precum si negarea prestatiuniloru parochiali (prefecturile si preturile ces. reg. oficialminte negau birulu si stol'a) facura ca preotimea se ajunga la o seracia totala, se fie silita a recurge la speculatiune, la agricultura castigandu cu sudorea fetii pana pentru sustinerea familiei. E de prisosu a spune ca suferintiele preotului le sente durerosu si beseric'a si scól'a.

In 1859 lun'a lui optobre prin medilocirea rss. prot. M. Dreghiciu fuseramur chiamati la o conferintia preotiesca in Temisior'a, unde compuseramur o petitiune catra Maiestate motivand'o destulu de chiaru, cerendu usiorarea sarcineloru ce ne apesa. Dar petitiunea nostra ajunse in manile Mai. Sale intru unu timpu sgomotosu, era 1860 candu dupa restornarea sistemii absolutistice si reactivarea cancelarielor de curte, petitiunea nostra se transpuse cancelariei unguresci de curte. Acu ni se ciunta speranti'a caici sciamu din trecutu ca avemu d'a face cu omeni inimici la aspiratiuni. Cu tote acestea cancelari'a cediendu intentiuniloru M. Sale ni-a facutu otarire ca preotii a caror'a venitu anualu nu trece peste 300 fl. se fie scutiti de contributiunea de venitu si de spesele comunale, numai in catu se atinge de sessiuni, era cele late tote stau in puterea loru casi mai nainte. Prin acesta mesura s'a usioratu numai cam $\frac{1}{4}$ a clerului din parochiele cele mai slabe, care mai nainte platiá 60 fl, acu platescu cam 40 fl alta usiorare nemica. Era $\frac{3}{4}$ a preotimii, a careia venitu trece peste 300 fl. remase totu sub sarcinele de mai nainte. Almintre se pote constata ca in totu Banatulu nu este preotu or. a caruia venitu curatu s'ar urca preste 400 fl.

Dreptacea me adresezu deputatoru romanu se aiba ingrigire la compunerea bugetulu tierii ca sontributiunea ce se va arunca a supr'a nostra se fie amesuratu veniteloru nostre, precum e la preotimea romano-catolica. Preotii romano-catolici au subventiune de la statu, erariu, fundulu religiuariu etc. dar platescu numai contributiunea de venitu in

care li se contopesc si contributiunea capului, — séu cu alte cuvinte: preotii romano-catolici au unu salariu anualu otaritu de 800—1200 fl. si respundu abihé 14—16 fl. pre anu, si apoi, casi oficialii de statu, sunt scutiti de veri-ce adausuri, de desdaunarea urbariala, Landesfond, spese straordinarie scl. de la sessiunile parochiale densii nu platescu neci unu cruceriu, comunele le economiseza gratis. Preotii romani or. au numai sessiunile, uniculu salariu, si totusi au se platésca atata contributiune!

Ne adresamu totodata prelatiloru besericici nostre ca se ie iniciativ'a si se adune datele necesarie pentru a compune unu memorandu ce trebuesce a-lu asterne ministeriului pentru a-lu informa de timpuru. Acestu memorandu va pote servi de basa pentru a dá deputatoru nostri informatiuni si mai estinse si mai chiare.

Inca un'a. Absolutismulu ne-a apesatu, dar constitutiunismulu i-a fostu rezervatu se continue si mai aspru acesta apesare a clerului romanu or. Acu sub constitutiunismu se punu sub contributiune si besericicele. In anulu trecutu fuseramur avisati de directiunea finant. de Zombor (nu precepu ce procedura, ca noi ne tienemu de cea din Temisior'a) se damu deslucire despre averea besericice miscatori'a si nemiscatori'a, si intr'o tabella tiparita se insemnamu pretiulu tuturoru obiectelor, edificielor, posesiuniloru santei besericice. Am intrebatu de unu preotu romano-catolicu daca a capetatu asemene tabele, si mi respunse ca nu, caici beseric'a loru e zidita de statu, subventiunata de statu, si statulu nu respunde contributiune.

Incheiu pentru asta data asceptandu resunetu de la deputatii dietali séu de la prelatii nostri. Multe daune suferimur din lips'a sínodeloru, si ore unde si cum s'a impedecatu caus'a ca ministrulu cultelor permite si conchiamá asemene adunantie besericicesci pentru ovrei; bagu de séma si acu ovreii trebue se ni premérge casi cu emancipatiunea. — Mi reservu a dá, daca va fi de lipsa, descrierea starii contributiunale in parochi'a mea, ca asié o. cetitorii se-si completeze ideia despre starea generala.

Capolnasiu 21 ian. v. 1868.

Gruescu.

Temisior'a 5 fauru 1868.

(Partia liberala in comitatu.) Partia liberala, numita si „stang'a“, la restaurarea trecuta constá numai de putieni intieliginti magiari, serbi, si partea mai mare a romaniloru din comitetulu comitatensu. In lunile trecute si-radica vócea din candu in candu, vestindu cate o invingere de putiena valóre. Acum inse in congregatiunea presinta a datu semnu pre eminente de vietia, si in fine s'a constituitu ca partita.

Inca domineca in 2 fauru s'a convocatu o conferintia in Temisior'a. Se alése de conducatoriu contele Ricardu Smetov, si se proclamara basele unci programe. Aceste base sunt: libertatea, egalitatea si fratietaea pentru toti, dreptacea va purcede, intre marginile legii, cu opusetiune in contra tuturor'a cari ar voi se calce aceste principie. Totodata se alése o comisiune carea pe basele numite se compuna o programa. Vi se va comunica mai tardiu.

Cu placere insemnamu ca in acosta partita sunt corifeii comitatulu nostru, precum junii baroni Duca, Milutinovicu, contii Smetov, Lopresti, dd. Manasi, Desan si multi altii. Partia croscé pe di ce merge, ceea ce face ca naturalminte se scada partia deákistoru séu guvernamental'a.

In siedinti'a comitetulu de la 3 l. c. pretinse stang'a votare nominala fiindu vorba de alegerea judelui supr. in Delta, si nescultandu-i-se pretensiunea, dede o dechiaratiune si se retrase in corpore. S'a alesu Juliu Bogma.

De jude cercualu la Variasiu voiau romanii pre unu romanu, ca asié se gasésca o desdaunare pentru renunsierea dlui Marienescu la postulu de jude supr. in Ciacova. Cererea romaniloru n'afá respeptare, deci romanii, impreuna cu stang'a, nu votara in 4 l. c. candu pentru atinsulu postu se alése Aless. Anyosi. Li se dede romaniloru unu juratu cott. pentru Aradulu-Nou in persón'a dlui Juliu Munteanu notariulu din Voivodinti, era la Voivodinti se substitul de notariu fostulu jurasore in Recasiu d. Petru Jurma.

Valca Sucevii, fauru 1868.

(Afaceri besericicesci.) Cu finea anulu 1865 morindu protopresbiterulu Radautiloru Nicolae Dracinschi, remasera actele diregatorice protopresbiterale in o desordine ne mai pomenita. Nou denumitulu administratoru prot. Georgiu Constantinovicu, trecendu dupa cinci luni in statulu monachicu, remasera agendele protopresbiterice mai ca in starea de nainte, caici spre a readuce ordine in afacerile bisericicesci si scolare se recerea nu luni ci ani intregi. Cu tote acestea devenindu in lun'a lui juniu 1866 paroculu de la Burl'a Toma Renci de Hersieni administratoru prot. Radautiloru si punendu man'a pe aratrulu protopresbiterale, fora de a mai cantá inderetru si a crutiá ostenela, intru unu anu de dile aduse in cursu regulatu tote afacerile interne si externe ale scaunulu prot.

Tote erau bune, tote erau demne de recunoscintia si de lauda; un'a inse; numai un'a era, prin care cadu in desgratia Escelintiei Sale p. episcopu, si ast'a fu ca se puse in competintia parochiei Radauti impreuna cu unu nepotu alu Escelintiei Sale. Cutezarea acosta a parintelui Renci nu remase nesentita, de ora-co tocm'a actulu referitivu dedu p. episcopu ansa, de a demanda cam in lun'a lui juliu a. t. din Vien'a destituarea p. Renci din diregatori'a protopopici si revisiunea unui actu disciplinariu, asupra caruia s'a decisu nainte de doué diccenie. Audindu despre acosta preutimea tienutulu se uimi si dete o petitiune catra p. episcopu si vernerab. consistoriu, pre carea o aducemu la cunoscintia publica.

Escelintia Vóstra! Cu bucuria viia si multamire deosebita am salutatu conclusulu pre vredniculu Consistoriu, binecuvéntatu de Escelintia Vóstra, de a dá in séma protopresbiteri'a Radautiloru multu meritatului si vredniculu parocu din Burl'a D. Tom'a Renci de Hersieni, unui barbatu, care prin duiosi'a inimei sale, prin portarea sa cea de totu laudavera ca preuta si invetiatiuru alu poporulu, prin caracterulu seu celu nobile si firmu, prin stricteti'a sa in portarea trebiloru parochiale si-au castigatu — traindu in tienutulu acosta acu 18 ani — stim'a generala si respeptulu fiecaruia intr'unu gradu ca acela, in catu ni-a fostu si ni este totdecun'a unu modelu viu alu unui pastoriu de suflete desaversitu.

Si forte fericiti suntemu acu, de a avé asiá unu conducatoriu, care prin tactulu si zelulu seu mai pe sus de tota laud'a, prin onergia si acurateti'a sa cea esemplaria intru portarea trebiloru protopresbitericesci, prin devotamentulu seu pentru scólele tienutale si dezvoltarea culturi poporulu au adusu protopresbiteri'a Radautiloru si scólele la asiá o inffiorire, in catu potu servi de oglinda tuturoru protopresbiterieloru din diceasa.

Multu, deci-dara, ba forte multu ne-am intristatu, audindu in timpulu celu mai nou, cumca se voiesce a luá protopresbiteri'a Radautiloru din manele pre cucernicea sale, pre demnulu administratoru prot. Tom'a Renci de Hersieni, si a o incredintiá altuia. Cu cea mai mare supunere si umilintia cutezamu asiá dara a no rugá, ca se binevoiti Escelintia Vóstra, nu numai a lasá si mai departe protopresbiteri'a Radautiloru in manile demnulu preutu Tom'a Renci, ci si a-lu intari definitivu in acelu postu, pre care locu a vrednicia si lauda de comunu. — Radauti in augustu 1867. Vasiliu Ciupercovicu parochu, Ion Gribovschi p., Stefan Isopesculu p., Grigoriu Poposculu p., Mihailu Nedeleo p., Dimitru Dann p., Teodoru Usatiucu p., Vasiliu Zureanu p., Nicolae Zibacinschi p., Georgiu Bilasievski p., Titu Turtureanu adm. p., Ananie Iacobovicu adm. p., Samuilu Piotrovski adm. p.

Asta petitiune, carea este si atestatulu celu mai frumosu si mai adeveratu despre lucrativitatea si demnitatea p. Renci, mai muiandu ini-

ra ca in patriotismulu seu se-si uite ca o romanu si ca romanu inca treba se aiba drepturi nationale.

Cele mai frumoše drepturi ale unui cetatianu romanu in tier'a constitutiunala, sunt: drepturile lui de alegere, adeca de a alege judi comunali (chinezi), notari, reprezentanti la comitetulu comitatulu, diregatori si deputati la dieta.

In man'a unui romanu intieleptu, si de omenia, aceste drepturi sunt arme pentru aparea intereselor sale si private si nationale; in man'a unui romanu nebunu, sunt arme chiaru asupr'a sa si a supr'a poporulu seu.

Cu aceste drepturi a cetatieniloru romani sunt incompaiate si detorintie romane. — Vai si amaru de acelu poporu, carele are cotaticni cu aste drepturi, si ei nu cunosc detorintiele lor, séu nu vreu se le implinésca spre binele poporulu. Drepturile in man'a astoru omeni sunt casi cutitulu in man'a prunciloru, cu care pana un'a alt'a, se taia ci pe sine!

Dreptulu de a alege notariu, e destulu de latitu la romanu, de ora-co o parte mare din satoni sunt alegatori: — Detorintia acestoru alegatori e, ca de cate ori se face alegere de notariu, totu de n'a se caute a alege din sangele seu, adeca romanu. —

Ve intrebu vediutati in sate de elementu strainu notari romani? Ba! pentru ca strainii nu dau votulu loru la romanu, macaru se fie cei mai intiepti, si cei mai de omenia! dar in

sate romane e plinu de notari straini! Apoi deca alte popóre vreu fratietaea cu noi, pentru ce nu alegu si ele notari romani? Respundoti voi!?

Totu asemenea se pasiesca alegatori romani si la alegerea de deregatori. —

Dreptulu de a alege deputatu (ablegatu) la dieta, inca e latitu peste romanu, dar romanii insisi s'ar puté ingrigi ca se aiba si mai multi alegatori dupa intielesulu legiloru tierii.

Ve aduceti aminte ca am disu, cumca tarta de familia se nu imparta pamentulu de $\frac{1}{4}$ de sesiuné la mai multi fi ci se-lu dee unuia; si cine are $\frac{1}{8}$, se-si mai cumpere $\frac{1}{8}$, si acosta am dis'o si pentru aceea, ca acelu fiiu séu tata de familia se póta fi cetatianu cu drepturi politicé, pentru ca cine are $\frac{1}{4}$ de sesiune, are dreptu se fie alegatoriu de ablegatu la dieta, si acosta e o onóre si unu folosu pentru elu, era indoitu folosu pentru natiune, de ora ce natiunea prin astfelu de alegatori devine reprezentata la dieta si ie parte la facerea de legi si asié póte se se ingrigésca de sórtea si buna starea poporulu.

Ve intrebu: vediutati pe alegatori de altu neamu se dee voturile pentru ablegatu romanu? Ba! strainii nu alegu pe romanu de ablegatu macaru d'ar fi elu lucéferulu din lume. Apoi totu noi cu jertvirea intereselor nostre se aretamu fratietaea catra alte popóre? pre candu ele nu ne facu vre unu bine, bá nisuescu spre innapoiarea nostra!

Deci dara, spuneti voi fratiloru, ce felu

de romanu e acela care drepturile aceste in numele poporulu, si apoi pentru beutura, bani, séu pentru preteni'a verunui strainu, séu infricatu, ori amagitu de cineva — *le vindé* si se vindé pe sine insusi si atunci lucra chiaru asupr'a romaniloru, asupr'a copiiloru sei, sangelui seu!?

Spuneti voi singuri, fratiloru, ce felu de poporu e acela, carele nu scie a se folosí de drepturile sale, si pe urma si lumea si-bate jocu de elu, lu numesce prostu, lu face nevrednicu de viitoriu mai banu, era diet'a nu-lu baga in séma!

Fratiloru, luminati-ve odata, incepeti a vi cunósce binele vostru, si pe barbatii vostri cari plangu la necazurile vóstre ca si voi, grigiti de a cunósce si pe acei romani slabi din neamulu vostru, cari ve folosescu pre voi de unelte in interesulu strainiloru si alu loru, ca se se redice pro ei, séu se aiba ei insii folosu din nepriceperea vóstra!

Luati bine séma dara, cum folositi voi acestu dreptu, frumosu de alegere; pentru ca deca peccatiuti, natiunea vóstra se invinuesce, si are se respunda innaintea lumii si innaintea urmatoriloru vostri cari de vor ajunge la invetiatura mai innalta de catu voi, vor blastemá pe stramosii loru! Judecati dara pe barbatii romani din faptele loru, era nu din vorbele dusimaniloru, ispititi purerea: cine a facutu candva vre-unu bine pentru poporu? Asié veti cunósce pe cei adeverati; si apoi cunoscendu-i, nu

ve lasati a vo insielá cefetele in contra loru, nu dati ascultaro fariseiloru natiunei. Tineti purerea in naintea ochiloru vostri, ca cei mai buni si mai adeverati a-i vostri, trebe se fie mai multu si mai vertosu cefetiti de dusimaniii vostri; pentru ca acia li sunt mai primesidiosi! Poporulu in Jerusalemu s'a inchinatu lui Cristosu, si i-a asternutu vestmintele sale in cale, pucinu mai tardiu era poporulu a fostu insielatu de farisei, ca se strige: „Cristosu se s' rostignésca!“ Asiá unu luminatoriu alu poporulu ar puté strigá cu Cristosu: „Poporule! ce am facutu tie! era cefetitorii si dusimaniii ar saltá de bucuria!“

XI.

Detorintia unui romanu pentru innaintarea invetiaturei (culturi) între poporu.

Vi-am pomenitu odata ca invetiatur'a o casi lumin'a! se ne trudimur dara de a aduce acosta lumina in mediloculu poporulu, se nu amble totu retacindu ntru intunerecu. —

Multe, multe asiú avé se vi spunu pentru latirea acestei lumini, dar vo spunu pe scurtu numai. Se dati prunci la scóle, se invetie celu pucinu pana vor sci bine scrié si cef. Parintii cei mai cu putintia si cu prunci buni, se-si dee prunci la scóle mai innalte; era unde in vr'unu satu s'ar afá vr'unu pruncu forte talentatu dar seracu se-lu tramiteti la scóle pe cheltuiela vóstra a tuturor'a.

Eu credu ca intro voi se vor afá asiá ro-

templarea, de la aceste două momente depinde înflorirea sau caderea imperiului. Si în fapta, în aceste două momente e și începutul și și capetula greutăților irice (aplaude.) Poporul din Scoția formă o naționalitate, asi pot dice că scoții țin mai mult la datinele lor de catu irii, ei sub toate zonele pământului vorbesc și visăza despre marirea Scoției, și totuși nu se retragu a face parte din națiunea mare britanică, pentru că sunt multiamiti cu sârta lor. Poporul iricu înca formă o naționalitate, de ce înse se nu-lu potemu face ca fora de sila se se considere de o parte a unei națiuni mai mari? Dupa parerea mea, acum acésta nu este o imposibilitate absoluta. Ceea ce ar poté face unu parlamentu în Dublin, poté se face și unu parlamentu anglu. Irlandia casí parte constitutiva a Americii, n'ar castigá mai multu de catu ce-i potu dá barbati de statu ai Angliei (aplaude). Acum se presupunemu că ar fi unu parlamentu în Dublin alesu de poporu, óre ar poté existe macar unu anu beseric'a angla ca beseric'a de statu? (aplaude) Se nu credeti că io atacu protestantismulu, DVóstra sciti că si io sum protestantu (risu). De ce dara poporul Angliei se sustiena în Irlandia beseric'a angla ca beseric'a de statu în contra unanimei opinii publice? Stergendu acésta, Irlandia se va radica de la adancimea în care a impins'o Anglia de două secle de ani.

Oratorulu trece la despusetiunile legelative draconice anumite Irlandiei și cari se datéza de sub Vilelmu III, aci eschima: „Si toate acestea se impusera Irlandiei de catra Anglia, cine dara se se mire că uniunea între aceste două tieri a devenitu mai că imposibila“. Oratorulu trece a vorbi în detaiu despre relatiunile agrarie.

VARIETATI.

— **Vocabulariu romanu-nemtescu** compus și învutitu cu mai multe mîi de cuvinte noué introduse dejá și încetatenite în limba romana, de Sab. Pop. Barcianu, paroc ort. resarit. în Resinari, asesor consistoriale, membru onorariu alu Asociatiunei trans. pentru literatur'a romana, precum si alu Asociatiunei pentru sciintiele naturali la Sibiu, decoratu cu crucea de aur cu coróna pentru merite. Sibiu, tipariulu și editur'a lui Teodoru Steinhhausen 1868. Acésta e titulu unei carti cam de 40 de côle în tipariu, și alu careia pretiu e totusi numai 1 fl. 50 cr. v. a. Mai multu de catu acésta înse, este valórea ei interna carea ne face se o recomandámu. Am facutu și cu acésta unu progresu, micu, dar practic. Cartea întrece pre toate cate au aparutu de felulu acésta pana acum'a, în catu adeca corespunde, mai bine de toate, recerintiilor de astadi și se poté mai bine întrebuintia la instructiunea scolara. În sperantia că opulu va fructifica pe terenulu ce i s'a menitu, totu ce ni mai remane se dorim este ca se vedemu curundu și alu doile tomu, adeca partea nemtesca romana.

— „**Steluti'a**“ fóia literara, redactata de Ionu Veniaminu Adrianu, vechiu institutore superior, profesoare de istoria si fostu inspectoru scolaru. Apare în fie care domineca în Botosiani. Pretiulu pe luna 12 lei. Am primitu nr. 1 care cuprinde: „Cercetari a supra originii diariilor“, „Romanele Domnilor Moldovii“, „Poesii“, „Risulu“ etc. Sperámu că acésta fóia démna de recomandatu nu va lipsi a însemná care i-e pretiulu pentru Austria.

— **Lui „Hazánk“** recomandámu inadinsu vocabulariulu de care luámu notiția în acestu numeru, ca se pota traduce mai bine din „Albin'a“. Ne țin de contrari interpelatiunei lui Ghiczy, dar nu e asié ci ni-a parutu siodu că parturiunt montes et nascitur ridiculus mus. Se potea face cu mai putienu sgomotu, ministeriulu e în senatu totu „imperiale“ cum a fostu, și la unguri totu comunu cum a fostu; neci o schimbare de catu numai cateva vorbe dulci mai multu. În contra formii actuale a dualismulu nu suntemu numai noi singuri ci si „Hazánk“. Noi, mai aprópe de „Hazánk“ de catu de „Napló“, nu potemu precepe de ce totuși H. imita pre N. fatia cu noi? Cele lalte hazankiade atatu despre noi catu si despre „Gaz. Trn.“ sunt tréncuri-ácencuri

— **Statisticu.** O statistica nemtesca s'a tipariu anu la Lemberg în tipografi'a orariale imp. reg. Descrie Galitia si Bucovina. Catu o pentru Bucovina, estragemu: Are o suprafatia

de 181.4 □ mil cu 447. 095 de locuitori indigeni și 22.782 de straini. Poporatiunea de frunte a Bucovinei sunt moldovenii (romanii) descendintii vechiloru colonii romane ce erau aici înca în alu doile secl. De religiune sunt gr. or. sunt barbati frumosi si tari si ca ostasi fórté bravi si inventiosi. Bucovina s'a deslipitu de Moldov'a si s'a datu la Austria în 1777. Pre nemti i-a adusu mai antaiu Iosefu II. Bucovina are 5 orasie, 5 opide, 326 de sate. Scolii si scolari sunt, precum scimu, în numeru frumosu, dar invetiatur'a elementara cam patimesce si a nume 213 sate n'au scolii. La Cernauti se întregese regimentulu de infanteria br. Kellner nr. 41.

— **Generalatulu de Temisior'a.** Comand'a din Temisior'a se folosise de numirea „Banatulu temisianu si voivodin'a serbesca“ ceea ce pusee în miscare ministeriulu ungrescu si municipiulu din Temisiora si Pesta. Maiestatea Sa a otaritu ca do acum înainte se se numesca „generalatulu de Temisiora.“

— **Defraudatiune mare s'a întemplat** la oficiatulu militaru în Buda — precum spune „Presse“ — daun'a se urca la 20.000 fl. v. a. Acésta înca merita se se scrielanga tunulu ce s'a furatu din arsenalu.

— **Tristu.** Ceea ce nu credeamu din diurnalele magiare si magiaróne, cauta se credemu acum'a pentru că ni se scrie de adreptulu. E vorba despre alegerea notariulu comunale în Gurahontiu (cemitatulu Aradulu, cerculu Iosasielului). Pentru acestu postu au recursu „30“ de insi, dintre cari 29 au fostu romani si numai unulu ungru. Locuitorii sunt 800—1000 de romani si numai 5—6 magiari. La alegere reesi candidatulu magiaru între strigari de „éljen a mi szolgabíránk.“ Ni s'a întemplatu candva o batjocura mai mare?! Solgabirádu a recomandatu poporulu pre ungru.

— **Botezulu Austriei.** Nu ve temeti de „naționalitate austriaca“, n'avemu nemica neci cu numirile de Cis- si Translainta, oi vremu numai se spunemu că „Politik“ recomanda numele de: „Cistransduolitigantium.“ — Anche bene!

— **Necrologu.** Sa' Mihailu rom. 22 ian. Zelosulu invetiatoriu Ioane Miu a repausatu în 21 l. c. în alu 4 anu alu funtioniarii sale. Pentru zelulu si diliginti'a lui merita se-i dicemu în publicu: fie-i tierin'a usóra! — Mihailu Surm'a m/p. paroc si directoru localu.

Cursurile din 7 febr. 1868 n. sér'a.

(dupa arctare oficiale.)

	bani	marf.
Imprumutele de stat:		
Cele cu 5% în val. austr.	55.—	55.20
„ „ contributunali	58.70	58.90
„ „ noue în argint	90.—	90.50
Cele în argint d. 1865 (în 500 franci) ..	80.—	80.50
Cele nationali cu 5% (jan.)	66.65	66.70
„ metalice cu 5%	57.65	57.75
„ „ maiu—nov.	59.—	59.20
„ „ 4 1/2%	51.50	52.—
„ „ 4%	45.75	46.25
„ „ 3%	34.25	34.75
Efekte de loteria:		
Sortile de stat din 1864	79.90	80.10
„ „ 1860/5 în cele întregi	82.90	83.10
„ „ 1/5 separata	91.—	91.50
„ „ 4% din 1864	75.—	75.50
„ „ din 1839, 1/5	162.50	163.—
„ banciei de credit	129.75	130.25
„ societ. vapor. dunarene cu 4% ..	92.50	93.—
„ imprum. princip. Eszterházy á 40 fl.	120.—	—
„ „ Salm	31.—	32.50
„ „ cont. Palffy	26.—	27.—
„ „ princ. Clary	27.50	28.50
„ „ cont. St. Genois	24.—	25.—
„ „ princ. Windischgrätz á 20 ..	17.50	18.—
„ „ cont. Waldstein	21.—	22.—
„ „ Koglevich	15.—	15.50
Oblegatiuni desarsinaróre de pamentu:		
Cele din Ungaria	70.75	71.25
„ Banatul tem.	70.25	70.75
„ Bucovina	65.—	65.50
„ Transilvania	66.—	66.50
Actiuni:		
A banciei nationali	692.—	694.—
„ de credit	189.—	187.20
„ scont	630.—	632.—
„ anglo-austriace	113.25	113.75
A societatei vapor. dunar.	492.—	494.—
„ „ Lloydului	187.—	189.—
A drumulu ferat de nord.	174.20	175.70
„ „ stat	246.60	246.80
„ „ apus (Elisabeth)	141.—	141.50
„ „ sud	166.75	167.—
„ „ langa Tisza	147.—	147.—
„ „ Lemberg-Czernowitz	172.50	173.—
Bani:		
Galbenii imperatesci	5.69	5.70
Napoleond'ori	9.51	9.52
Friedrichsd'ori	9.90	9.95
Suverenii engl.	10.90	10.95
Imperialii rusesci	9.80	9.85
Argintulu	116.75	117.25

Respunsuri. Dlui A—Z: S'au facutu tóte.

Sr. Don Juan Uña, Madrid: Os damos las gracias por la distinguida atencion, y cambiaremos con muchisimo gusto con la „Enseñanza.“ Hasta ahora recibimos solo los numeros 55 y 56 que tratan los „Estudios criticos sobre los origenes de los Romanos“, y venimos a pedir el favor que nos mande (si es posible) los numeros de los principios de esta disertacion hermosisima.

Dlui I. O. in Ner. Lasa comun'a bes. se vorbesca, ca ea e competente ca atare, dar nu unu individuu.

Dlui A. M. in M—u: Se Vi fio de sanetate, dar pentru publicitate nu e de interesu daca nu s'a întemplat se fii mai multi.

On. soc. d. lect. Sucév'a: Daca ni spuneati pe seurtu, Vi tramiteamu fóia delocu atunei, Fiindu inse epistol'a lunga de frase góle, întârdíaramu pana acú ce avuramu timpu a o ceti. Salutare.

Concursu

se deschide pentru statiunea invetiatorésca Tiel'a. Salarulu anualu este 94 fl. 50 cr. v. a 2 jugere pamentu de aratura, 2 jugere livada si 3/4 jugeru gradina; 15 cubule gráu, 25 cubule cucurdiu; 50 ¤ sare, 100 ¤ clisa, 15 ¤ lumini si 8 orgfi de lemne.

Doritorii d'a ocupá acestu postu au se instruceze recoursele lor cu documintele necesarie si adresandu-le Pré-Onoratului Consistoriu Aradanu se le predee, în restimpu de patru septemani de la prim'a publicare în acésta foia, subscrisului in

Lipova, 15 januariu 1868.

[3—3]

Ioane Tieranu m/p.
protop. si insp. scol.

Invitare de prenumeratiune

la

„ALBINA“

pre anulu 1868.

Pretiulu de prenumeratiune pent. Austria

pre unu anu întregu 8 fl. v. a.

„ 1/2 de anu 4 fl. v. a.

„ 1/4 „ „ 2 fl. v. a.

pentru Roman'a si strainetate

pre unu anu întregu 16 fl. v. a.

„ 1/2 de anu 8 fl. v. a.

„ 1/4 „ „ 4 fl. v. a.

Dd. prenumeranti sunt rogati a însemná curatu numele si comemele, locuint'a si post'a din urma. Bani se se adreseze redactiunei în Viena, Josefstadt, Lange Gasse nr. 43.

Cu esemplare complete mai potemu servi înca de la începutulu anulu curinte.

Dd. prenumeranti cari nu primescu atare numeru, sunt rogati a reclamá delocu catra administratiune în epistóle nesigilate si nefracate.

Uniculu medilocu si celu mai bunu pentru

Crescerea perului,

sunt: **Preparatele de unu perulu, de Vil. Abt,**
in Viena,

privilegiate de Majestatea Sa c. reg. apostolica.

Scrisori de recunoscintia: Domnului Vilelmu Abt la Viena! sun fericitu prin rezultatulu eminentu a pomadei de unu perulu facuta de dta, si te rogu urgente se-mi trimiti pe posta 2 laditie cate cu 60 cr. Primece înca odata multamirea mea pre cordiala pentru inventatiunea domniale cea prepretiuita pentru omenimea patimitoria, si ingaduescu de odata se dai publicatei aceste sire pentru ca cu timpulu se pera din limba cuventulu „capu plesingu“.

Estrasu din „Fóia periodica pentru medicin'a forensa, cur'a publica si legelatiunea medicinala“ de datulu Viena, 6 augustu 1867:

Preparatele de unu perulu facute de Dlu Abt pe di ce merge se bucura de imbratiare mai mare din partea publiculu, de óra-ce rezultatele ce se castiga prin ele în privint'a crescerii si conservarii perului sunt intradeveru supradintóre. Deci recomandámu cu caldura acestu preparatu curatu si efínu tuturor ca dorescu se si-conserve perulu.

Afara d'acestea preparatele lui Abt pentru unu perulu, spre conservarea si crecerea lui, sunt bine recomandate înca prin mal multe de catu 1000 de epistole, — cari în originalu stau fie cui la dispusetiune — precum si de capacitatele cele d'antaiu în medicina, din Europa, si prin urmare ori care alta premiare e suprafua.

Pretiurile în detaiu:

1 Flacon (sticlutia) de olen filtratu de unu perulu cu ori fara parfum 1 fl., în forma de pomada într'o ladutia decorata în modu elegantu 60 cr., ca cosmetica (medicocu de frumsetia) 50 cr., pomada de ast'a pentru a colorá perulu în negru seu brunetu costa o ladutia din sticla de alabastru 1 fl., ca cosmetica 50 cr., pomada de barba, négra, blondina ori bruneta 25 cr., unu cartonu (o ladutia de hartia grósa) pregatitu în modu elegantu se provediutu cu 5 bucati c. r. privilegiate preparate de unu perulu, menitu spre decorarea unei mese de toaleta éra mai vertosu aptu pentru presente; pentru dame cu esbuchetu 3 fl., pentru barbati 2 fl. 80 cr.

celu mai nou, bunu si nevatematoriu de a colorá perulu, în negru si brunetu cu 2 fl. 50 cr. unu cartonu; perii si peptene etc. pentru ptenare 50 cr. Pasta de coloratu perulu, négra si bruneta cu totu cu peptenu si peria 1 fl. **Reseda-Pomada** pentru conservarea perului, o ladutia 1 fl., ca cosmetica 30 cr.

Laptele frumsetii pentru înfrumsetiarea fetii cu 40 cr. un flacon.

Pasta aromatica de dinti pentru conservarea dintiloru si a gingiiloru cu 40 cr.

Eau Athenienne (apa ateniána) esintia adevératu franceza pentru perderea matreii, unu flaconu 1 fl. Totu felulu de produse de parfumerie si altu felu de articule de toaleta.

Procurarile în strainetate se facu pe langa trimiterea pretiulu si 10 cr. spese de invalitu.

Depositulu principalu de trimisu în cantitati mari si mici. În salonulu meu de peptenatu. Stadt, verlängerte Kärnthnerstrasse Nr. 51. si în fabrica: Neubau, Neubaugasse Nr. 70.

Mal departe la D. A. Moll, apotecariu, Tuchlauben; Eduardu Haubner, apot. „zum Engel“ am Hof; I. Weiss, apot. Tuchlauben; I. Ritter Rothenthurmstrasse nr. 16; la dl dr. Girtler, ap. Freitung si c. r. apoteca campestra la Stefansplatz. — În Aradu: (Schwallengreber) frisariu; Brünn: la A. W. Wlasak, apot.; Bozen: I. Bederlinger; Graz: H. Kielsauser si I. Purgleitner; Krakau: I. Jahn; Klagenfurt: I. Dettoni, frisariu; Liow: P. Nicolaich; Lenza: I. Haunsteiner; Laibach: Ed. Malr; Neugradisca: M. Kapunu; Olmütz: Carolu Steigel, frisariu; Oedenburg: A. Meczey, apot.; Praga: I. Fírat, apot.; Pesta: I. v. Török, apot.; Posiunu: I. Wörsterlöw si F. Heinrici; Raab: F. Liczenmeyer, apot.; Reichenberg: Ludovicu Ehrlich, apot. Salisburgu: I. Szlammer; Szegedin: F. Weiglein; Wr. Neustadt: Ch. Piemontesi.

Avisa! Afara d'acestea pomad'a facuta de mine se afla în tóte apotecele mai alese, în in Viena si în provincie asi si în strainetate, si pentru a delaturá falsificarea aducu la cunosintia publica că preparatele mele de unu perulu sunt provediute cu îndrumarea cum se se folosésca precum si cu copi'a c. r. privilegiu nrulu 5640 — 2340 precum si cu marc'a mea propria.

Vilelmu Abt, frisariu, parfumaru, si proprietariu de privilegiu c. r. în Viena.